

BIZTONSÁGI ADATLAP

készült a 1907/2006/EK rendeletnek megfelelően

1. Az anyag/készítmény és a vállalat/vállalkozás azonosítása

Kereskedelmi név:	SELECT[®] SUPER
Kiszereelés:	műanyag kanna (5 literes kiszereelésben)
Felhasználása:	gyomirtó szer, kizárólag foglalkozásszerű felhasználásra
Gyártó/ Beszállító:	Arysta LifeScience S.A.S cím: BP 80 Route d'Artix, 64150 Noguères, Franciaország telefon: +33 5 59 60 92 92 fax: +33 5 59 60 92 99 honlap: www.arysta-eame.com
Hazai képviselő:	Arysta LifeScience Magyarország Kft. cím: 1023 Budapest, Bécsi út 3-5. telefon: +36 1 335 2100 email: info@arysta-agro.hu
Forgalmazó:	Magyar Kwizda Kft. cím: 1027 Budapest, Medve u. 24. telefon: +36 1 224 7300 fax: +36 1 212 0873 e-mail: kwizda@kwizda.hu honlap: www.kwizda.hu

A biztonsági adatlapért felelős személy elérhetősége: kwizda@kwizda.hu

Sürgősségi telefon: **Egészségügyi Toxikológiai Tájékoztató Szolgálat (ETTSZ)**
1096 Budapest, Nagyvárad tér 2.
Tel: **06 1 476 6464**; Éjjel-nappal elérhető, ingyenesen hívható: **06 80 20 11 99**

2. A veszélyek azonosítása

A gyártó és a vonatkozó uniós szabályozás (67/548/EGK és 1999/45/EK irányelvek), valamint a 44/2000. (XII.27.) EüM rendelet és módosításai szerint a készítmény veszélyes.

EK-veszélyjel: Xn **Ártalmas**

A készítmény veszélyeire/kockázataira utaló R-mondatok:

Ártalmas

- R 38** **Bőrizgató hatású**
- R 40** **Rákkeltő hatás korlátozott mértékben bizonyított**
- R 43** **Bőrrel érintkezve túlérzékenységet okozhat (szenzibilizáló hatású lehet)**
- R 52/53** **Ártalmas a vízi szervezetekre, a vízi környezetben hosszantartó károsodást okozhat**
- R 65** **Lenyelve ártalmas, aspiráció (idegen anyagnak a légutakba beszívása) esetén tüdőkárosodást okozhat**
- R 67** **Gőzök álmoasságot vagy szédülést okozhatnak**

Fizikai-kémiai veszély: A készítmény nem tűzveszélyes, nem robbanásveszélyes.

Egészségkárosító veszély: A készítmény ártalmas, karcinogén osztály: 3. Irritálja a bőrt. A készítménnyel történt vizsgálatok alapján szenzibilizáló hatású. Bőrrel érintkezve túlérzékenységet okozhat. Lenyelve ártalmas, aspiráció esetén tüdőkárosodást okozhat. A gőzei álmoasságot vagy szédülést okozhatnak.

Környezetkárosító veszély: A készítmény ártalmas a vízi szervezetekre, a vízi környezetben hosszantartó károsodást okozhat. Akadályozzuk meg a készítmény felszíni vizekbe, talajvízbe és közcatornába kerülését.

3. Összetétel/tájékoztatás az alkotórészekről

Kémiai leírás: kletodim alapú folyékony gyomirtószer

Veszélyes komponens	Koncentráció	Veszélyjel, R-mondat
Kletodim CAS-szám: 99129-21-2 EU-szám: –	12 – 15%	 Xn R 20/22-36/38-52/53 * (gyártó)
Zsír-sav metilészter CAS-szám: 67784-80-9 EU-szám: 267-055-2	40 – 60%	 Xi R 36/38 * (gyártó)
Zsír-alkil-aminok, etoxilált vegyületek a C12-14 nonil-fenol hidrogénszulfát polietilén-glikol éterével CAS-szám: 148373-01-7 EU-szám: –	4 – 10%	 Xn, N R 22-38-41-51/53 * (gyártó)
Szolvens nafta (ásványolaj) ¹ CAS-szám: 64742-94-5 EU-szám: 265-198-5	20 – 40%	 Xn R 65 (EK besorolás)
		 Xn, N R 51/53-65-66-67 (gyártó)
1,2,4-trimetilbenzol CAS-szám: 95-63-6 EU-szám: 202-436-9	< 4%	 Xn, N R 10-20-36/37/38-51/53
Mezitolén CAS-szám: 108-67-8 EU-szám: 203-604-4	< 4%	 Xi, N R 10-37-51/53
Naftalin CAS-szám: 91-20-3 EU-szám: 202-049-5	< 2%	 Xn, N R 22-40-50/53

* Nem osztályozott anyag lásd: a 67/548/EGK irányelv I. számú melléklete, ill. a 3/2006. (I. 26.) EüM rendelet

¹ Szolvens nafta (ásványolaj), erősen aromás (Aromás kőolaj frakciók desztillátuma. C9-C16 szénatomszámú aromás szénhidrogének keveréke. Forráspont tartomány: 165°C - 290°C)

A készítmény egyéb komponensei nem tekinthetők a hatályos jogszabályok szerint veszélyes anyagnak, vagy koncentrációjuk a készítményben nem éri el azt a mértéket, amely fölött jelenlétét a veszélyesség szerinti besorolásnál fel kell tüntetni, illetve figyelembe kell venni.

A veszélyjelek és R-mondatok a tiszta komponensekre vonatkoznak, a készítmény veszélyesség szerinti besorolását a 2. és a 15. pont adja meg. Az R-mondatok teljes szövegét lásd a 16. pontban.

4. Elsősegélynyújtási intézkedések

Általános tudnivalók: A sérültet azonnal távolítsuk el a veszély forrásától. Az elszennyeződött ruházatot és lábbelit azonnal le kell venni, és az újbóli használat előtt ki kell mosni, meg kell tisztítani. Öntudatlan vagy görcsös állapotban lévő beteggel folyadékot itatni, vagy annál hányást kiváltani nem szabad!

Amennyiben mérgezési tünetek jelentkeznek, vagy mérgezés gyanúja merül fel, azonnal hívjunk orvost, és mutassuk meg a termék címkéjét, ill. biztonsági adatlapját.

Bőrrejutás esetén: A szennyezett, átitatódott ruházat és lábbeli levétele után a bőrt bő szappanos vízzel azonnal alaposan le kell mosni. Bőrtünetek (bőrpír, allergiás reakció) jelentkezése esetén forduljunk orvoshoz.

Szembejutás esetén: Legalább 15 percig tartó szemöblítést kell végezni folyóvízzel a szemhéjak széthúzása és a szemgolyó állandó mozgatása közben. A kontaktlencsét távolítsuk el. Panaszok esetén forduljunk szakorvoshoz!

Lenyelés esetén: Ne hánytassunk. Azonnal hívjunk orvost. Öblítsük ki a sérült szájüregét vízzel. Öntudatlan sérültnek ne adagoljunk semmit szájon keresztül.

Belégzés esetén: A sérültet vigyük friss levegőre és helyezzük nyugalomba. Rosszullét esetén forduljunk orvoshoz.

5. Tűzvédelmi intézkedések

Megfelelő oltóanyag: szén-dioxid, oltóhab, oltópor, vízpermet; a megfelelő oltóanyagot a környezetben égó anyagok alapján kell megválasztani.

Egyéb okokból nem megengedett oltóanyag: vízszugár; a készítmény veszélyt jelent a környezetre – ne hígítsuk.

Veszélyes égéstermékek: szén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-oxidok; egyéb mérgező anyagok felszabadulása nem zárható ki.

Speciális tűzoltási előírás: Határoljuk el a tűz területét és távolítsuk el a védőöltözettel nem rendelkező személyeket. Kerüljük el a felszabaduló gázok/gőzök belélegzését. A tűz során keletkezett hulladékot és a szennyezett oltóanyagot gyűjtsük össze és az előírások szerint ártalmatlanítsuk. A szennyezett oltóanyagot ne engedjük a közcsatornába, illetve a környezetbe.

A tűz esetén használatos védőeszközök: Teljes védőöltözet (vegyi anyagoknak ellenálló védőruházat) és a környezet levegőjétől független légzőkészülék.

6. Intézkedések véletlenszerű kibocsátás esetén

Személyekre vonatkozó óvintézkedések: Kerüljük el a készítmény szembejutását és a bőrrel való érintkezését. Személyi védőfelszerelés viselése szükséges (lásd 8. pont). A baleset helyszínén csak a szükséges teendőket jól ismerő, kiképzett személyek tartózkodhatnak. A vegyi anyagoknál szokásos védőintézkedéseket be kell tartani. Gondoskodjunk a megfelelő szellőzésről.

Kiömlés esetén: Használjunk védőfelszerelést a kiömlött termék összegyűjtésekor. A kiömlött készítményt inert, folyadékfelszívó anyaggal (pl. homok, vermikulit, föld) kell befedni és felitatni. Az összegyűjtött hulladékot a szakszerű eltávolításig/ártalmatlanításig megfelelő, címkével ellátott zárható veszélyes hulladékgyűjtő tartályban kell tárolni. A szennyezett területet ezután sok vízzel le kell öblíteni. Ügyeljünk a csúszásveszélyre!

Környezetvédelem: A készítményt, illetve a szennyezett abszorbenst a közcsatornába, élővizetekbe, talajba engedni nem szabad. Ha a készítmény élővizetekbe, talajba jut, értesítsük az illetékes hatóságokat. A környezetbe jutott anyagot, illetve a képződött hulladékot a hatályos környezetvédelmi előírásoknak megfelelően kell kezelni.

7. Kezelés és tárolás

Kezelés: Körültekintően végzett munkával kerüljük el a készítmény bőrre kerülését, szembejutását és gőzeinek belélegzését. A készítménnyel történő munkavégzéskor viseljünk személyi védőfelszerelést. Munkavégzés alatt étkezni és dohányozni tilos. A munkavégzés szüneteiben, illetve a munka befejezése után alapos kézmosás, illetve mosakodás szükséges. Az elszennyeződött ruházatot azonnal le kell cserélni és az újbóli használat előtt meg kell tisztítani.

Tárolás: A terméket eredeti, bontatlan csomagolásban, jól szellőző, hűvös, közvetlen napfénytől védett helyen tároljuk. Megfelelő tárolási hőmérséklet -5°C és $+35^{\circ}\text{C}$ között. Megfelelő jelöléssel ellátott edényben tárolható. Tartsuk távol mindenfajta tűz- és hőforrástól. Gyermek számára hozzáférhetetlen helyen, élelmiszerektől, italoktól és takarmányoktól elkülönítve kell tárolni.

8. Az expozíció korlátozása és ellenőrzése/személyi védőfelszerelések

Körültekintően végzett munkával meg kell előzni a termék bőrre kerülését, szembejutását és gőzeinek belélegzését.

Műszaki intézkedések:

- A vegyi anyagoknál szokásos védőintézkedéseket be kell tartani.
- Gondoskodjunk a megfelelő szellőzésről.
- Védőfelszerelések, mosakodási lehetőség biztosítása.

Higiéniai intézkedések:

- Munka közben enni, inni és dohányozni nem szabad!
- A munka szüneteiben, illetve a munka befejezése után alapos kézmosás, illetve mosakodás szükséges.
- A munkaruhát különítsük el és kezeljük külön a hétköznapi ruházattól.

Személyi védőfelszerelések:

Légzésvédelem: Gondoskodjunk a megfelelő légzésvédelemről (szerves gőzök és aeroszol ellen alkalmas szűrőbetéttel ellátott védőálarc).

Kézvédelem: Kémiai anyagoknak ellenálló védőkesztyű (pl. nitrilgumi, neoprén) viselése szükséges.

Szemvédelem: Jól záródó védőszemüveg szükséges.

Bőrvédelem: Kémiai anyagoknak ellenálló védőruha (Hypalon, Tyvek, Saranex, PVC, stb.) és védőlábbeli viselése szükséges nagy mennyiségű készítménnyel történő munkavégzés esetén.

Foglalkozási expozíciós határérték (a munkahelyi levegőben megengedett határérték):

1,2,4-trimetilbenzol: ÁK: 100 mg/m³; CK: 400 mg/m³ – 25/2000. (IX.30.) EüM–SZCSM rendelet

mezitilén: ÁK: 100 mg/m³; CK: 400 mg/m³ – 25/2000. (IX.30.) EüM–SZCSM rendelet

naftalin: ÁK: 50 mg/m³ – 25/2000. (IX.30.) EüM–SZCSM rendelet

ÁK: Megengedett átlagos koncentráció: az anyagnak a munkahely levegőjében egy műszakra megengedett átlagkoncentrációja, amely a dolgozó egészségére nem fejt ki káros hatást.

CK: Megengedett csúcskoncentráció, rövid ideig (15 perc) megengedhető legnagyobb levegőszennyezettség egy műszakon belül.

9. Fizikai és kémiai tulajdonságok

Halmazállapot:	folyékony
Szín:	tiszta, borostyánszínű
Szag:	aromás oldószer
pH (1%-os vizes oldat):	3,2
Lobbanáspont:	80°C
Robbanási tulajdonság:	nem robbanásveszélyes
Sűrűség (20°C):	0,93 g/cm ³
Oldhatóság vízben:	emulziót képez
Kinematikai viszkozitás:	nincs adat

10. Stabilitás és reakciókészség

Közönséges körülmények (normál hőmérséklet-, és nyomásviszonyok) között a készítmény stabil.

Elkerülendő körülmények: gyújtóforrás, magas hőmérséklet (>35°C)

Elkerülendő anyagok: erős oxidáló és redukáló anyagok

Veszélyes bomlástermékek: égés vagy termikus bomlás során az alábbi anyagok képződhetnek: szén-oxidok, nitrogén-oxidok

11. Toxikológiai információk

A termék toxikológiai megítélése a termékre vonatkozó toxikológiai adatok, besorolása a 1999/45/EK irányelv, valamint a 44/2000. (XII.27.) EüM rendelet alapján történt.

Akut toxicitás:

LC₅₀ (inhalációs/4 óra, patkány): >5,51 mg/l

LD₅₀ (dermális, patkány): >2000 mg/kg

LD₅₀ (orális, patkány): >5000 mg/kg

A készítménnyel történt vizsgálatok alapján:

Bőrirritáció (nyúl): irritálja a bőrt

Szemirritáció (nyúl): nem irritálja a szemet

Szenzibilizáció (tengerimalac): bőrrel érintkezve túlérzékenységet okoz. (M & K teszt)

Szubkrónikus toxicitás (kletodim):

NOAEL (orális, 90 napos kutya teszt): 21 mg/testsúly kg/nap

Krónikus toxicitás:

Karcinogén hatás: nem rákkeltő

Teratogén hatás: nem okoz fejlődési rendellenességet

Reprodukción toxicitás: nincs hatással a termékenységre

Mutagén hatás: nem mutagén

12. Ökológiai információk

Körültekintő munkavégzéssel el kell kerülni a készítmény és a belőle származó hulladék környezetbe (élővizek, talaj) jutását.

A készítmény ártalmas a vízi szervezetekre, a vízi környezetben hosszantartó károsodást okozhat.

Perzisztencia és lebomló képesség (készítmény):

felezési idő (talajban): 0,21 – 3,04 nap

Bioakkumuláció (kletodim):

biokoncentrációs faktor (BCF): 2,1

Mobilitás:

Nem kimosódó hatóanyag.

Ökotoxikológiai információ (készítmény):

LC₅₀ (szivárványos pisztráng – *Oncorhynchus mykiss* /96 óra): 17 mg/l

EC₅₀ (vízi bolha - *Daphnia magna* /48 óra): 12 mg/l

EC₅₀ (alga – *Selenastrum capricornutum* /72 óra): 16 mg/l

Ökotoxikológiai információ (kletodim):

LD₅₀ (fűrj – *Colinus virginianus*): >2000 mg/kg

LD₅₀ (tőkés réce – *Anas platyrhynchos*): >1035 mg/kg

LD₅₀ (kontakt, méh – *Apis mellifica*): >43 µg/méh

LD₅₀ (orális, méh – *A. mellifica*): >51 µg/méh

13. Ártalmatlanítási útmutató

A készítmény maradékainak és hulladékainak kezelésére a 98/2001. (VI.15.) Kormányrendeletben foglaltak az irányadók. A készítmény hulladékának besorolása a 16/2001. (VII.18.) KöM. rendelet alapján történt.

EWC kód: 02 01 08 Veszélyes anyagokat tartalmazó mezőgazdasági vegyi hulladékok

A készítményt közcsatornába, élővizekbe, talajba engedni tilos. A készítmény ártalmatlanítása a helyi előírásoknak megfelelően történjen. Égetni csak megfelelő engedéllyel rendelkező égetőműben lehet.

A csomagolóanyag vízzel történő kiöblítés után göngyölegként kezelendő. Az üres tárolóedények begyűjtését erre szakosodott cég végezze.

14. Szállítási információk

A készítmény a veszélyes áruk nemzetközi szállítását szabályozó egyezmények szerint (ADR/RID, IMDG, ICAO/IATA) nem veszélyes áru.

15. Szabályozási információk

A biztonsági adatlap, a termék osztályozása és besorolása megfelel a 44/2000. (XII.27.) EüM számú rendelet és módosításainak, valamint a 67/548/EGK az 1999/45/EK számú irányelvekben és az 1907/2006/EK rendeletben foglaltaknak.

EK-veszélyjel: Xn Ártalmas

A készítmény veszélyeire/kockázataira utaló R-mondatok:

- R 38 Bőrizgató hatású
- R 40 Rákeltő hatás korlátozott mértékben bizonyított
- R 43 Bőrrel érintkezve túlérzékenységet okozhat (szenzibilizáló hatású lehet)
- R 52/53 Ártalmas a vízi szervezetekre, a vízi környezetben hosszantartó károsodást okozhat
- R 65 Lenyelve ártalmas, aspiráció (idegen anyagnak a légutakba beszívása) esetén tüdőkárosodást okozhat
- R 67 Gőzök álmoságot vagy szédülést okozhatnak

A készítmény biztonságos használatára utaló S-mondatok:

- S 23 A keletkező permetet nem szabad belélegezni
- S 24 Kerülni kell a bőrrel való érintkezést
- S 36/37 Megfelelő védőruházatot és védőkesztyűt kell viselni

- S 51 Csak jól szellőztetett helyen használható
 S 57 A környezetszennyezés elkerülésére megfelelő edényzetet kell használni
 S 62 Lenyelés esetén hánytatni tilos: azonnal orvoshoz kell fordulni és megmutatni az edényzetet vagy a címkét

Egyéb, a címkén feltüntetendő mondatok:

Szenzibilizáló készítmény. A szenzibilizáló anyag nem azonosított.

Az emberi egészség és a környezet védelme érdekében kövesse a használati utasításban leírtakat.

16. Egyéb információk

A biztonsági adatlap nem arra szolgál, hogy a termék bizonyos tulajdonságait garantálja, nem helyettesíti a termékspecifikációt. A biztonsági adatlapban foglalt információk, adatok és ajánlások ismereteink és tájékozottságunk legjaván alapszanak és azokat a kiadás időpontjában pontosnak, helytállóknak ismerjük, és arra szolgálnak, hogy a termék biztonságos felhasználását segítse.

A terméket tárolni, kezelni és felhasználni kizárólag a használati utasításban leírtaknak megfelelően lehet. Minden egyéb célú felhasználásból eredő kockázatért a felhasználó felel.

A felhasználó felelőssége, hogy megtegyen minden szükséges óvintézkedést a készítmény használatakor. Az alább felsorolt jogszabályok segítenek eligazodni a veszélyes anyagok és készítmények felhasználásából eredő, a felhasználóra háruló kötelezettségek betartásában. A listát nem lehet teljesnek tekinteni. Ez azonban nem menti fel a felhasználót, a készítmény használatára és tárolására vonatkozó egyéb jogszabályok ismerete alól.

A biztonsági adatlap 3. pontjában szereplő R-mondatok:

- R 10 Kis mértékben tűzveszélyes
 R 20 Belélegezve ártalmas
 R 20/22 Belélegezve és lenyelve ártalmas
 R 22 Lenyelve ártalmas
 R 36/38 Szemizgató hatású, izgatja a légutakat
 R 36/37/38 Szem- és bőrizgató hatású, izgatja a légutakat
 R 37 Izgatja a légutakat
 R 38 Bőrizgató hatású
 R 40 Rákkeltő hatás korlátozott mértékben bizonyított
 R 41 Súlyos szemkárosodást okozhat
 R 50/53 Nagyon mérgező a vízi szervezetekre, a vízi környezetben hosszantartó károsodást okozhat
 R 51/53 Mérgező a vízi szervezetekre, a vízi környezetben hosszantartó károsodást okozhat
 R 52/53 Ártalmas a vízi szervezetekre, a vízi környezetben hosszantartó károsodást okozhat
 R 65 Lenyelve ártalmas, aspiráció (idegen anyagnak a légutakba beszívása) esetén tüdőkárosodást okozhat
 R 66 Ismételt expozíció a bőr kiszáradását vagy megrepedezését okozhatja
 R 67 Gőzök álmoasságot vagy szédülést okozhatnak

Jelen biztonsági adatlap az Arysta LifeScience Magyarország Kft. által 2008. augusztus 26-án kiadott magyar nyelvű biztonsági adatlap alapján készült.

Vonatkozó magyar törvények és rendeletek:

Munkavédelem: a 2007. évi LXXXII. törvénnyel, a 2004. évi XI. törvénnyel és az 1997. évi CII. törvénnyel módosított 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről.

Kémiai biztonság: a 2004. évi XXVI. törvénnyel módosított 2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról;
 a 38/2008 (X.3.) EüM rendelet, az 52/2007. (XI.30.) EüM, a 26/2007. (VI.7.) EüM, a 33/2004. (IV.26.) EszCsM, a 30/2003. (V.21.) EüM rendeletek a veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól szóló 44/2000. (XII.27.) EüM rendelet módosításáról;
 az 58/2007. (XII.22.) EüM–SZMM együttes rendelete a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX.30.) EüM–SZCSM együttes rendelet módosításáról.

Hulladék: a 2004. évi XXIX. törvénnyel módosított 2000. évi XLIII. törvény a hulladékgazdálkodásról; 98/2001.(VI.15.) Kormányrendelet a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről, és a 16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet a hulladékok jegyzékéről;

Verziószám: 1.0 HU
Készült: 2009. március 20.
Utolsó nyomtatás: 2009. június 26.

a 195/2002. (IX.6.) Kormányrendelettel módosított 94/2002. (V.5.) Kormányrendelet a csomagolásról és a csomagolási hulladék kezelésének részletes szabályairól.

Tűzvédelem: az 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról; a 9/2008. (II.22.) ÖTM rendelet.

Egyéb: a 89/2004. (V.15.) FVM rendelet a növényvédő szerek forgalomba hozatalának és felhasználásának engedélyezéséről, valamint a növényvédő szerek csomagolásáról, jelöléséről, tárolásáról és szállításáról

Készült: 2009. március 20.